

Priština, dana 15. oktobra 2019. godine

G. Fitim Sadiku, Generalni sekretar
Ministarstvo inostranih poslova

PISMO PREPORUKE
Žalba br. 496/2019
protiv
Ministarstva inostranih poslova

Poštovani g. Sadiku,

Ombudsman, je u skladu sa članom 16. stav 1. Zakona br. 05/L-019 o Ombudsmanu, i u skladu sa članom 10. Zakona br. 03/L-215 o uvidu u javnim dokumentima (ZUJD)¹, dana 25. aprila 2019. godine, primio žalbu g. Ardit Kika, nezavisni novinar, koja je podneta protiv Ministarstva inostranih poslova (MIP), zbog ne odgovaranja na zahteve za pristup javnim dokumentima. Podnosilac žalbe 24 aprila i 5 juna 2019. godine, e-poštom obratio se MIP-u zahtevom za pristup poslednjem dokumentu koji je deklasifikovan u MIP-u. Podnosilac žalbe je takođe postavio sledeća pitanja:

1. *Da li je ikada formirana komisija u MIP za klasifikaciju informacija?*
2. *Koliko je dokumenata klasifikovano tokom 2018. godine?*
3. *Da li je MIP usvojio spiskove klasifikovanih dokumenata i spiskove njihove distribucije?*
4. *Možete li potvrditi da MIP prima klasifikovane dokumente od svojih ambasada?*
5. *Koji su nivoi klasifikacije dokumenata MIP-a?*

Ombudsman se dana 20. juna 2019 i 12 jula 2019. godine, obratio pismom generalnom sekretaru MIP-a i tražio informacije o radnjama koje je MIP preduzelo u vezi sa zahtevom podnosioca žalbe za pristup traženim dokumentima. Dana 31. jula 2019. godine. IO je kontaktirao sa kancelarijom generalnog sekretara u vezi sa radnjama koje je MIP preduzeo u vezi sa žalbom, ali nije dobio odgovor.

Ombudsman ističe da Ustav Republike Kosova, u članu 41, [Pravo na Pristup Javnim Dokumentima] stav 1, definiše: “*Svako lice uživa pravo pristupa javnim dokumentima.*” Dok u stavu 2, istog člana definiše se: “*Dokumenta koje poseduju javni i državni organi, su javna,*

¹ Zakon br. 06/L-081 o pristupu javnim dokumentima je stupio na snazi dana 19 jula 2019. godine, a zahtev od žaliteljke je podnet pre stupanja na snagu novog zakona.

osim onih kojima je pristup zakonom ograničen, zbog privatnosti, poslovnih tajni ili informacija koje su klasifikovane kao poverljive.”

Pravo na informacije je pravo garantovano Univerzalnom deklaracijom o ljudskim pravima, članom 19, koji definiše: „*Svako ima pravo na slobodu mišljenja i izražavanja, što obuhvata i pravo da ne bude uznemiravan zbog svog mišljenja, kao i pravo da traži, prima i širi obaveštenja i ideje bilo kojim sredstvima i bez obzira na granice.*” Sloboda primanja i prenošenja informacija predviđena je i članom 10. stav 1. Evropske konvencije o ljudskim pravima (EKLJP) - [Sloboda izražavanja]: „*Svako ima pravo na slobodu izražavanja. Ovo pravo uključuje slobodu posedovanja sopstvenog mišljenja, primanja i saopštavanja informacija i ideja bez mešanja javne vlasti i bez obzira na granice....*”.

Ombudsman primećuje da ne razmatranje zahteva od strane MIP-a osim što je u suprotnosti sa Zakonom br.06/L-081 o pristupu javnim dokumentima (ZPJD), dolazi u sukob i sa Zakonom br. 05/L-031 o opštoj administrativnoj proceduri, odnosno sa principom otvorene administracije shodno članu 9 stavu 1: „*Javni organi mora da deluju transparentno.*“

Ombudsman podseća da praksa Evropskog suda za ljudska prava (ESLJP) shodno članu 53 Ustava predstavlja osnovu za tumačenje ljudskih prava. U slučaju *Observer i Guardian V. Velike Britanije*, ESLJP je procenio da „*Sloboda izražavanja predstavlja jedan od osnovnih temelja demokratskog društva; na osnovu stava 2 člana 10 (EKLJP), primenjiva je ne samo za "informacije" ili "ideje" koje su primljene ili ocenjene. [...]...Ne samo što štampa ima zadatak da prenosi takve informacije i ideje: javnost takođe ima pravo da ih primi. U suprotnom, štampa ne bi mogla da igra svoju vitalnu ulogu javnog čuvara.*”² Takođe u slučaju *Lingens v. Austria*, ESLJP podseća “[...].. *Takvi su zahtevi pluralizma, tolerancije i širokogrudnosti bez kojeg ne postoji „demokratsko društvo“. Ovi principi su od posebnog značaja što se tiče štampe.*”.[...].³

Ombudsman smatra da su izuzeci u slučaju prava na pristup dokumentima utvrđeni u članu 17. ZPJD-a. Dok se informacije mogu ograničiti samo u svrhu zaštite legitimnih javnih, životnih ili drugih legitimnih privatnih interesa kako je to definisano važećim zakonodavstvom. Štaviše, nedostatak odluke u obliku propisanom zakonom prouzrokuje i nedostatak obaveštenja stranke o pravu na žalbu, što takođe predstavlja kršenje prava na korišćenje pravnih lekova.

Ombudsman zaključuje da u slučaju žalitelja, MIP nije uspeo da ispuni svoje pozitivne obaveze u vezi sa omogućavanjem, odnosno odobrenjem pristupa javnim dokumentima u saglasnosti sa zahtevom podnetim od strane žalitelja, pravo koje je garantovano domaćim aktima i međunarodnim instrumentima.

Pravna obaveza da se saraduje sa Institucijom Ombudsmana

Ombudsman zaključuje da MIP, osim što nije uspeo da ispuni obaveze koje proizilaze iz Ustava Republike Kosova (član 41 i člana 132, stav 3), i iz ZPJD-a, takođe nije uspevala da ispuni obaveze koje proizilaze iz ZPJD i Zakona o Ombudsmanu (član 25), na osnovu koga svi autoriteti imaju za obavezu da odgovore Ombudsmanu na njegove zahteve za sprovođenje

² Case of *Observer and Guardian V. The United Kingdom*, (Application no. 13585/88, 26 November 1991. Paragraph 59 (a), (b).

³ Case of *Lingens V. Austria* (Application no. 9815/82), 8 July 1986, paragraph 41.).

istrage, kao i da pruže adekvatnu pomoć prema njegovom zahtevu. Odbijanje saradnje sa Ombudsmanom od strane državnog službenika, zvaničnika ili javnog organa predstavlja razlog da Ombudsman zatraži od nadležnog organa da pokrene upravni postupak, uključujući disciplinske mere, do otpuštanja sa posla ili civilne službe. U slučaju kada institucija odbije da saraduje ili interveniše u procesu istrage, Ombudsman ima pravo da zahteva od nadležnog tužilaštva da pokrene upravni postupak zbog sprečavanja obavljanja službene dužnosti.

U svrhu poboljšanja i uvažavanja prava na pristup javnim dokumentima, kao ustavno i zakonsko pravo, kako bi građani ostvarili ovo pravo kao moćno sredstvo kontrole rada vlasti, a što bi uticalo na poboljšanje rada državnih organa i povećanje transparentnosti i odgovornosti, Ombudsman, u skladu sa članom 135, stav 3 Ustava Republike Kosovo:

PREPORUČUJE

Ministarstvu inostranih poslova

- *Da razmotri zahtev podnosioca žalbe i da odgovori u skladu sa Zakonom br. 06/L-081 o pristupu javnim dokumentima i relevantnim zakonodavstvom na snazi.*
- *Da odgovori na zahteve Ombudsmana.*

U skladu sa članom 132, stav 3 Ustava Republike Kosovo („*Bilo koji drugi organ ili institucija, koja sprovodi legitimnu vlast u Republici Kosovo je dužna da odgovori na zahteve Ombudsmana i da mu/joj predstavi sva dokumenta i informacije koje su od njega zatražena u saglasnosti sa zakonom*“) i člana 28 Zakona br. 05/L-019 o Ombudsmanu („*Autoriteti, kojima je Ombudsman uputio preporuke, zahtev ili predlog za preduzimanje konkretnih mera, [...] treba da odgovore u roku od trideset (30) dana. Odgovor treba da sadrži razloge u pisanoj formi o preduzetim radnjama u vezi navedenog pitanja*“), ljubazno vas molimo da nas informišete o radnjama koje ćete preduzeti u vezi sa ovim pitanjem.

S poštovanjem,

Hilmi Jashari
Ombudsman